МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КОНСУЛЬТАТИВНА МІСІЯ ЄС В УКРАЇНІ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ
ОФІС РАДИ ЄВРОПИ В УКРАЇНІ

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА ДЕРЖАВНОСТІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАГУВАННЯ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Київ, 11 червня 2026 року)

Частина 1

До 105-ї річниці від дня заснування
Національної академії внутрішніх справ

Київ
2026

УДК 351.86
Н354

Рекомендовано науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ 23 червня 2026 року (протокол № 6)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їхню якість, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, несуть автори.

Н354 **Національна** безпека як основа державності: сучасні виклики та механізми реагування [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 11 черв. 2026 р.) : у 2 ч. Ч. 1. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2026. – 475 с.

УДК 351.86

© Національна академія внутрішніх справ, 2026

ЗМІСТ

Абрамян В. Ц., Христюк О. С.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....20

Aliekseeva O.

IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE FIELD OF THE PROTECTION OF ADOLESCENTS FROM INFORMATION THREATS 23

Андрущенко І. Г.

ПРАВОВІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ 24

Астаф'єв А. А.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 26

Ахтирська Н. М.

ПРАВО НА ПЕРЕКЛАД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЯК СКЛАДОВА ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ Й НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА 27

Байлов А. В.

СИСТЕМНО-КІБЕРНЕТИЧНИЙ ВИМІР КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЧАСТИНОЮ 7 СТАТТІ 111-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ У ПРАВООХОРОННІЙ СИСТЕМІ 30

Балонь А. Б.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 31

Барабаш О. О.

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОННИХ КАДРІВ МВС УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС І НАТО В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....33

Баулін О. В., Терещенко Т. М.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВОЛОДІЛЬЦЯ РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ, ДО ЯКИХ СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРАГНЕ ОТРИМАТИ ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП 35

Безрядін О. В.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ (OSINT) В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 37

Берговін О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 38

Бесчастний В. М., Щербина В. І.

ЗАВДАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ЇХ РОЛЬ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ 40

Биченко С. М.

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ БЕЗПЕКОВОЇ КРИЗИ 42

Матвієнко М. В.

ДЕТЕРМІНАНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 239

Матвієнко М. І., Запорожанов О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИК ПСИХОФІЗИЧНОГО ТРЕНУВАННЯ ТА РЕГУЛЯЦІЇ ДИХАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТА ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ 241

Меженний Я. Є.

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ 242

Мельник І. В.

ПОЖЕЖНА ПРОФІЛАКТИКА В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ 244

Мельник О. В., Римарчук О. В.

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОТИДІЯ ЗАГРОЗАМ З БОКУ ОСІБ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ 246

Мельниченко А. С.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ У СИСТЕМУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ 247

Микитчик А. В.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІНТЕРПОЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ 248

Мінченко С. І., Борисенко С. П.

ПОСЛІДОВНІ ДІЇ УРЯДУ ЩОДО АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У СИСТЕМУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ УКРАЇНИ 250

Мовчан Р. О.

СПІВВІДНОШЕННЯ СКЛАДІВ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ (СТ. 111 КК) ТА ВОЄННОГО КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ (Ч. 7 СТ. 111-1 КК) 254

Моргунов О. А.

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 256

Морозовський О. А.

ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ КАДРІВ БЕЗПЕКОВОГО СЕКТОРУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД 259

Мотрічук Р. Б., Школяр Є. В.

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ КРИЗ 261

Музика А. А.

ПРОБЛЕМА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ ГРОМАДЯНИ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА 262

Мусійовська М. М.

МЕХАНІЗМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВІД СУЧАСНИХ КІБЕРЗАГРОЗ 265

Нагайник Т. Г.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ І ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 267

Мельник Ірина Володимирівна, *викладач кафедри державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки НУЦЗ України*

ПОЖЕЖНА ПРОФІЛАКТИКА В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасні умови функціонування держави характеризуються поєднанням воєнних, техногенних, соціальних, інфраструктурних та екологічних загроз, що безпосередньо впливають на безпеку населення і територій. У цьому контексті пожежна профілактика в населених пунктах має розглядатися не лише як окремий напрям пожежної безпеки, а як складова забезпечення національної безпеки, пов'язана із захистом життя і здоров'я людей, житлового фонду, об'єктів критичної та соціальної інфраструктури, а також із підтриманням стійкості територіальних громад.

Актуальність теми посилюється наслідками воєнного стану та зростанням уразливості місцевої інфраструктури. За аналітичними матеріалами ДСНС, упродовж 2025 року в Україні зареєстровано 99 298 пожеж, що підтверджує збереження високого рівня пожежних ризиків і потребу в системному профілактичному підході [5]. У населених пунктах такі ризики пов'язані не лише з традиційними причинами виникнення пожеж, а й із пошкодженням інженерних мереж, перевантаженням електромереж, використанням альтернативних джерел тепла й електроенергії, руйнуванням будівель, обмеженням доступу до окремих територій та ускладненням реагування пожежно-рятувальних підрозділів.

Пожежну профілактику в населених пунктах доцільно визначати як систему правових, організаційних, інженерно-технічних, інформаційних та освітніх заходів, спрямованих на запобігання виникненню пожеж, зниження ймовірності їх поширення та мінімізацію наслідків. Такий підхід відповідає ризик-орієнтованій моделі управління безпекою, за якою управлінські рішення мають ґрунтуватися на ідентифікації небезпек, оцінюванні ризиків, визначенні пріоритетних заходів і контролі їх виконання [1; 2]. Метою роботи є обґрунтування пожежної профілактики в населених пунктах як елементу забезпечення національної безпеки та визначення напрямів її удосконалення в умовах сучасних загроз.

Наукова новизна полягає в запропонованому підході до розгляду пожежної профілактики не як сукупності окремих контрольних заходів, а як інтегрованої моделі підвищення стійкості населеного пункту. Така модель поєднує територіальне зонування ризиків, аналіз уразливості інфраструктури, адресне планування профілактичних заходів і постійний моніторинг їх результативності.

Населений пункт є складною просторовою системою, у межах якої взаємодіють житлова забудова, об'єкти соціального призначення, виробничі території, транспортна інфраструктура, інженерні мережі, природні зони та об'єкти критичної інфраструктури. До найбільш уразливих зон належать райони зі щільною або застарілою забудовою, території з недостатньою кількістю джерел протипожежного водопостачання, ускладненими під'їздами для пожежно-рятувальної техніки, значною кількістю маломобільних груп населення, об'єктами з масовим перебуванням людей, а також ділянки поблизу потенційно небезпечних і критично важливих об'єктів. Визначення таких зон має спиратися на статистику пожеж, результати обстежень, дані про фактичний стан інфраструктури та підходи до територіального зонування ризиків [5; 6].

Запропонований управлінський цикл пожежної профілактики передбачає послідовне виконання таких етапів: виявлення джерел небезпеки; оцінювання ймовірності пожежі та можливих наслідків; визначення пріоритетних територій і об'єктів; планування організаційних, інженерних та інформаційних заходів; реалізація заходів відповідальними суб'єктами; моніторинг результатів; періодичне оновлення профілактичних рішень з урахуванням змін у забудові, демографічній структурі, інженерних мережах і безпековій ситуації [1; 2; 4].

З позицій національної безпеки пожежна профілактика забезпечує захист життя і здоров'я населення, сприяє збереженню житлового фонду та майна громадян, підтримує стійкість об'єктів критичної інфраструктури і зменшує навантаження на сили цивільного захисту [3]. Тому профілактичні заходи мають бути інтегровані до місцевих програм безпеки, планів цивільного захисту, стратегій розвитку територіальних громад та заходів із підвищення стійкості населених пунктів.

До пріоритетних напрямів удосконалення пожежної профілактики належать: розвиток ризик-орієнтованого планування; актуалізація місцевих планів реагування та евакуації; перевірка стану протипожежного водопостачання; забезпечення доступності під'їздів для пожежно-рятувальної техніки; посилення профілактичної роботи на об'єктах із масовим перебуванням людей; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи; формування культури безпечної поведінки; удосконалення взаємодії між органами місцевого самоврядування, ДСНС, поліцією, медичними службами, комунальними

підприємствами та громадськими організаціями. Для сільських громад модель має додатково враховувати доступність вододжерел, стан під'їзних шляхів, резервні канали оповіщення та підготовку добровільної пожежної охорони [9]. Для висотної житлової забудови актуальним є поєднання організаційних заходів із цифровим моніторингом, автономними датчиками диму й температури та системами оперативного сповіщення [10].

Окремої уваги потребує робота з населенням. Значна частина пожеж у житловому секторі пов'язана з людським фактором, порушенням правил експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, необережним поводженням з вогнем, недостатнім рівнем побутової культури безпеки. Тому профілактика має включати не лише контрольні заходи, а й постійну комунікацію з різними групами населення: дітьми, людьми похилого віку, внутрішньо переміщеними особами, мешканцями приватного сектору, керівниками ОСББ, жителями багатоквартирних будинків, працівниками закладів освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

Міжнародний досвід зниження ризиків підтверджує доцільність переходу від переважно реактивної моделі до превентивного управління, у якому важливими є аналіз ризиків, цільова робота з домогосподарствами, навчання населення, наявність засобів раннього виявлення пожежі та систематичне оцінювання результатів [7; 8]. Для України такі підходи можуть бути адаптовані з урахуванням умов воєнного стану, особливостей забудови, стану місцевої інфраструктури та ресурсних можливостей територіальних громад.

Перспективним напрямом є цифровізація пожежної профілактики. Використання геоінформаційних систем, електронних паспортів ризику населених пунктів, цифрових карт джерел протипожежного водопостачання, соціально важливих об'єктів, захисних споруд і маршрутів під'їзду пожежно-рятувальної техніки дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень, визначати пріоритетність заходів, планувати ресурси та координувати дії відповідальних служб.

Отже, пожежна профілактика в населених пунктах є невід'ємною складовою забезпечення національної безпеки. Її значення полягає не лише у зменшенні кількості пожеж, а й у підвищенні стійкості територіальних громад до сучасних загроз. Практична цінність запропонованого підходу полягає у можливості використання ризик-орієнтованого управлінського циклу під час розроблення місцевих програм безпеки, планів цивільного захисту та заходів із підвищення стійкості населених пунктів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру та пожеж : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 лип. 2023 р. № 627. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z1397-23.

2. Про затвердження Методики оцінювання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру та пожеж : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 жовт. 2023 р. № 836. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z1905-23

3. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16 листоп. 2021 р. № 1882-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20

4. Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту України на 2026 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 лют. 2026 р. № 116-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/116-2026-р

5. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 2025 рік: офіційний звіт. Київ, 2026. URL: https://dsns.gov.ua/upload/2/5/5/1/7/8/2/analiticna-dovidka-pro-pozezi-2025.pdf

6. Про затвердження Порядку проведення зонування територій за результатами визначення рівнів ризиків виникнення надзвичайних ситуацій : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 6 верес. 2024 р. № 611. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z1426-24

7. Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction 2022: Our World at Risk: Transforming Governance for a Resilient Future. Geneva: United Nations Office for Disaster Risk Reduction, 2022. URL: https://www.undrr.org/gar/gar2022-our-world-risk-gar

8. Al-Hajj S., Thomas L., Morris S., Clare J., Jennings C., Biantoro C., Garis L., Pike I. Community Fire Risk Reduction: Longitudinal Assessment for HomeSafe Fire Prevention Program in Canada. *International Journal of Environmental Research and Public Health.* 2023. Vol. 20, No. 14. Article 6369.

9. Мельник І. В., Складанна А. В. Комплексна модель профілактики пожеж у сільських громадах в умовах воєнних та техногенних загроз. *Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених. Черкаси : НУЦЗ України, 2026. С. 86.

10. Мельник І. В., Складанна А. В. Інноваційні підходи до пожежної профілактики в висотних будівлях в умовах військового стану. *Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених. Черкаси : НУЦЗ України, 2026. С. 85.

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА ДЕРЖАВНОСТІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАГУВАННЯ

Програма
Міжнародної науково-практичної конференції
(Київ, 11 червня 2026 року)

Відповідальний упорядник – *Тетяна ВЛАСЮК*
Комп'ютерна верстка *Яни ШУМКО*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
Дк № 4155 від 13.09.2011.
Підписано до друку 23.06.2026. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Обл.-вид. арк. 58,93. Ум. друк. арк. 54,81.